

Till Mark-och miljödomstolen Nacka Tingsrätt**Tillägg till vår överklagan av nedanstående detaljplan 2020-07-12****Kommentarer till Riksantikvarieämbetets utlåtande 2020-10-29 om
Detaljplandetaljplan avseende Södermalm 1:8 i stadsdelen Södermalm, mål nr. P 5694-20****Riksantikvarieämbetets sammanfattning**

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) anser att detaljplanen medför skada, dock inte *påtaglig* skada, på riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården [AB 115] som helhet. Detaljplanen är dock inte utformad med tillräcklig hänsyn till stadsbilden och kulturvärdena på platsen för att uppnå en god helhetsverkan i enlighet med 2 kap 6 § PBL, främst avseende byggnadshöjden mot gatan Nytorget. Bristen på hänsyn till den omgivande kulturmiljön medför att RAÄ bedömer att god helhetsverkan inte uppfylls.”

Kommentar

Stockholms innerstad är så full av olika riksintressanta kulturmiljöer att man valt att förklara Innerstaden med Djurgården som Riksintresse i sin *helhet*. I denna helhet finns större och mindre områden som anses ha *extra högt* kulturvärde, vilka i Riksintressedelen av Stockholms översiktsplan betecknas som *värdekärnor*; en beteckning som inte finns i lagen enligt RAÄ. Men betydelsen är att de har *extra högt* kulturvärde som är *viktigt att värna*. Dit hör *Tidig bebyggelse på Malmarna*, s.24 - 26. Om dem står ”*att äldre byggnader ska bevaras, att påbyggnader inte är lämpliga och att förtätning* (dvs. nybyggnader) *inte är aktuellt.*” Bland dessa områden med *extra högt* kulturvärde (*värdekärnor*) ligger Vita bergen - Nytorgsområdet där Malongenparken ingår s.25 – 26

När nu Riksantikvarieämbetet säger att bygget i Malongenparken inte skadar Riksintresset *påtagligt* som *helhet* vill jag göra en drastisk liknelse. Hela kroppen skadas inte *påtagligt* (men visuellt och funktionellt) om några fingrar måste amputeras och proteser kan inte ersätta dem fullt ut. I det här fallet är fingrarna parken med 7 stora lönnar mot Renstiernas gata, 2 stora popplar och en stor kastanj samt blommande buskar av olika slag som *amputeras*. *Protesen* är en överstor byggnad med en artfrämmande fasad både mot de kulturskyddade befintliga byggnaderna vid gatan Nytorget och mot de kulturmärkta (gröna)1880-talsbyggnaderna mitt emot på Renstiernas gata. Skadan är irreversibel.

Riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården har under de senaste åren utsatts för en mängd större och mindre exploateringar som var för sig enligt Riksantikvarieämbetets sätt att se inte *påtagligt* skadat *helheten* men som sammantagna gör de det. Bristen på byggbar mark i innerstaden gör att även parker och andra miljöer med *extra högt* kulturvärde (*värdekärnor*) inte längre undantas från exploateringsförsök. Malongenparken inom Vita bergen-Nytorgsområdet är ett av dem. Bil.1

RAÄ ”Detaljplanen är dock inte utformad med tillräcklig hänsyn till stadsbilden och kulturvärdena på platsen för att uppnå en god helhetsverkan i enlighet med 2 kap 6 § PBL, främst avseende byggnadshöjden mot gatan Nytorget.”

Kommentar

Vi håller med RAÄ men anser att även naturvärdena enligt Miljöbalken **3 kap. 6 §** ska beaktas i det tätbebyggda Södermalm. Minst 10 stora träd fallis i planen.

Jmfr Översiktsplanen Södermalm s.140 ”Det är parkbrist på Södermalm vilket innebär ett högt besöksstryck i befintliga parker. Det är därför viktigt att *bevara* och att *ta tillvara möjligheten till mer grönska* på fastigheter, gator och torg.” (Vår kursivering)

2 kap.6 § Vid planläggning, i ärenden om bygglov och vid åtgärder avseende byggnader som inte kräver lov enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda

marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till

1. stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan

Miljöbalken kap3 §6 Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter skall särskilt beaktas.

RAÄ "De tydligt avläsbara årsringarna i stadsutvecklingen representeras av bebyggelse och gatunät från olika tider" ----

"Parkanläggningar och grönska från 1900-talet representeras av Malongenparken som berättar om 1970-talets trafikplanering och omsorgen om stadsmiljön; om hur en del av Malmgårdsvägen efter rivning av en bensinmack omvandlades till en grönyta för rekreation. Läsbarheten och upplevelsen av detta uttryck påverkas måttligt, eftersom de berörda kulturhistoriska värdena bedöms som begränsade."

"Sammanlänkning av Malmgårdsvägen med gatan Nytorget ökar läsbarheten av de kommunikationsmässiga förutsättningarna på bekostnad av uttrycket parkanläggningar och grönska från 1900-talet. Den sentida parken tillmäts dock begränsad kulturhistoriskt värde. Å andra sidan kan Malmgårdsvägens historiska sträckning förtydligas med åtgärder som i mindre grad påverkar riksintresset."

Kommentar

Varför anser inte RAÄ att 1970-talets trafikplanering och omvandling av en rivningsyta till en välbehövlig park och omsorg om stadsmiljön är en viktig kulturhistorisk årsring?

Kan det **osanna** påståendet i detaljplanen att Malongenparken *inte* ingår i det *extra högt* kulturvärderade Vitabergen - Nytorgsområdet ha spelat in i bedömningen? Det påståendet vederläggs tydligt i Stadsmuseets karta. Bil.1

Renstiernas gata är livligt trafikerad och parkens 7 ståtliga lönnar längs gatan förskönar den, renar luften från avgaser och koldioxid, producerar syre, dämpar bullret från trafiken, sänker temperaturen heta dagar och minskar översvämningensrisken vid skyfall. Parken bildar en avskärmd och lugn entré söderifrån till Nytorget. Brist på pengar till underhåll gjorde att parkförvaltningen i Parkplan 2009 föreslog att parken kunde omformas "till träffpunkt för områdets hundägare."

Förbindelsen mellan Nytorrgsgatan och Malmgårdsvägen är fullt synlig idag. Som Riksantikvarie-ämbetet så riktigt påpekar "kan Malmgårdsvägens historiska sträckning förtydligas med åtgärder som i mindre grad påverkar riksintresset."

Flyttas staketet till rastgården österut kan gångbanan återfå sin historiska sträckning och den västra sidan kan få mer gräs och blommor. Bil.2

"RAÄ anser att detaljplanens anpassning till den på 1600-talet uppförda byggnaden för klädesfabriken Malongen inte är tillräcklig. Föreslagen höjd överstiger tre meter Malongens takfotshöjd vilket medför att den nya byggnaden dominerar över sin omgivning. Detta gäller i ännu högre grad mot bebyggelsen på östra sidan av gatan Nytorget där kontrasten i höjd och skala negativt påverkar helhetsverkan i *den känsliga kulturmiljön som av staden fått den högsta kulturhistoriska klassificeringen*. Höjden på den planerade byggnaden reducerar kringliggande byggnader och *helt ändrar karaktären på den berörda delen av gatan Nytorget med kringliggande kvarter*. RAÄ vill tillföra att även den närmaste särskilt värdefulla byggnaden på norra sidan av Gotlandsgatan med adress Katarina Bangata 41B påverkas negativt av detaljplanen. Denna byggnad hör upplevelsemässigt till miljön i Malongenparken. Sammanfattningsvis tillåter planen sålunda en för hög byggnad." (vår kursivering)

"De olika stadsbyggnadskaraktärerna mellan Renstiernas gata och Nytorget har i detaljplanen inte beaktats i tillräcklig utsträckning. RAÄ anser därmed att detaljplanen med den föreslagna byggnaden enligt ovan påtalade brister därmed inte tillgodoser plan- och bygglagens 2 kap 6 § om hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen samt till intresset av en god helhetsverkan avseende kulturmiljön på gatan Nytorget."

Kommentar

Vi håller med RAÄ i deras sammanfattning om att byggnaden inte tillgodoser plan - och bygglagens 2 kap 6§. Men den tillgodoser inte heller miljöbalken 3kap 6§. RAÄ har förringat stadsbildens natur- och kulturvärden i 1970-talets årsring och dess parkanläggning med avskärmande träd mot Renstiernas gata med de kulturmärkta 1880-talshusen (gröna) mitt emot. Det var en framsynt planering som vi nu dessutom med ett hetare klimat bör vara extra tacksamma för och slå vakt om.

För övrigt hänvisar vi till vår Överklagan 2020-07-12

Bitte Liberg ordf. Föreningen Södermalmsparkernas Vänner

Torkel Knutssonsgatan 31

118 49 Stockholm

Bil.1 Stadsmuseets karta över ”värdekärnan” Vita Bergen-Nytorgsområdet

Bil.2 Karta på ett enkelt återställande av förbindelsen mellan Malongenparken och Malmgårdsvägen

